

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

ЗАХАРЧЕНКО Дар'я Миколаївна,
*студентка юридичного факультету
Хмельницького університету
управління та права*

Відомим фактом є те, що корупція відноситься до числа найнебезпечніших загроз правам людини, демократії, правопорядку, чесності та соціальній справедливості. Вона перешкоджає економічному розвитку та загрожує належному і справедливому функціонуванню країн, має негативні фінансові наслідки для громадян, компаній і держав, а також для міжнародних установ [2].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [4].

У світовому Індексі сприйняття корупції від Transparency International за 2017 рік Україна отримала лише 30 балів зі 100 можливих. Сусіди України у рейтингу: Гамбія, Іран, М'янма та Сьєрра-Леоне. Україна посіла 130-те місце серед 180-ти країн у світовому Індексі сприйняття корупції (CPI) за 2017 рік. Про це йдеться у щорічному рейтингу, оприлюдненому міжнародною організацією Transparency International 21 лютого. Індекс є оцінкою від 0 (дуже високий рівень корупції) до 100 (вкрай низький рівень корупції). Згідно із ним Україна покращила свій торішній результат на один бал і отримала 30 балів зі 100 можливих. Також в 2017 році Україна очолила рейтинг країн-корупціонерів Європи, враховуючи те, що в 2015 році вона посідала сьоме місце цього рейтингу [6].

В Україні здійснюється низка заходів у сфері запобігання корупції та її протидії. Одним із основних напрямів у сфері запобігання корупції є виявлення (ідентифікація) корупційних ризиків, які можуть виникнути в діяльності державних службовців, а також усунення умов та причин виникнення цих ризиків. Корупційний ризик – ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей та завдань [5].

Ідентифікованими ризиками в діяльності державних службовців в процесі здійснення їх безпосередніх функцій є:

1. Під час виконання функції управління персоналом – неправомірний вплив третіх осіб на діяльність конкурсної комісії з метою сприяння у прийнятті рішень щодо визначення переможців конкурсного відбору; неповідомлення про потенційний конфлікт інтересів та/або вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів членом конкурсної комісії; можливе порушення вимог щодо сумісництва та суміщення;

2. Під час виконання діяльності щодо запобігання та виявлення корупції – неналежне забезпечення конфіденційності викривачів; неповідомлення про потенційний конфлікт інтересів та/або вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів; можливе порушення вимог фінансового контролю;

3. Під час здійснення публічних закупівель – неправомірний вплив третіх осіб з метою надання переваг в укладенні договорів на користь третіх осіб; порушення щодо визначення вартості предмету закупівлі;

4. Під час надання адміністративних послуг – нечіткість змісту поданих документів, необхідних для отримання дозволів; можливість особистого прийому документів від приватної особи – споживача адміністративної послуги посадовою особою адміністративного органу, яка надає адміністративну послугу (безпосередній виконавець);

5. У процесі здійснення фінансово - господарської діяльності – ризики, пов'язані з наданням стимулюючих виплат працівникам; можливе привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем [1].

Корупційні ризики класифікують за різними критеріями. Наприклад, за першим підходом їх поділяють на інституційні та загальносистемні ризики. Інституційні корупційні ризики – фактори, що негативно впливають на поведінку державного службовця, перетворюючи її на корупційну, та усунення яких належить до компетенції адміністративного органу, в якому працює (або який очолює) такий службовець. Загальносистемні корупційні ризики – це ризики, пов'язані із загальними недоліками створення та функціонування публічної адміністрації, аналізуються лише в частині рівня корупції при підготовці, прийнятті та виконанні управлінських рішень.

За поширеністю виділяють наступні корупційні ризики в діяльності державних службовців: недоброчесність державних службовців, виникнення конфлікту інтересів, безконтрольність з боку керівництва, наявність дискреційних повноважень [3].

У процесі боротьби з корупційними ризиками та корупцією в цілому найголовнішим є своєчасний аналіз корупційних ризиків та вжиття превентивних антикорупційних заходів, які дадуть можливість виключити порушення державними службовцями законодавства України, позитивно вплинуть на покращення роботи цих органів та сприятимуть підвищенню їх авторитету.

Список використаних джерел:

1. Додаток до Антикорупційної програми: Ідентифіковані корупційні ризики. URL: http://www.adm-km.gov.ua/doc/directions/2017/05/321r_280417_1_1.pdf.

2. Корупційні ризики в діяльності державних службовців: роз'яснення Міністерства юстиції України від 12.04.2011 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0323-11>.

3. Корупційні ризики: поняття, класифікація, методологія оцінки, заходи усунення. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/1234/Buhaichuk_2017.pdf

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>.

5. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 р. № 126 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>.

6. Рейтинг ТІ: Україна – найкорумпованіша країна в Європі після Росії. URL: <http://www.dw.com/uk/рейтинг-ti-україна-найкорумпованіша-після-росії/a-42683410>.

